

Plattelands
Ontwikkelings
Programma
Regiebureau

Regiebureau POP

Jaarverslag 2009

Inhoudsopgave

0. Voorwoord	pagina 2
1. Inleiding	pagina 3
2. Programmawijzigingen	pagina 4
2.1. Notificatie 2008-2	pagina 4
2.2. Wijziging n.a.v. Health Check-akkoord	pagina 4
2.3. Notificatie 2009-1	pagina 6
3. Financiële planning en control	pagina 7
3.1 Financiën 2009	pagina 7
3.2 Financiële rapportages	pagina 8
3.3 Modulatiegelden	pagina 8
4. Programmabegeleiding	pagina 9
4.1 Overleg	pagina 9
4.2 Helpdesk	pagina 13
4.3 Administratieve Organisatie	pagina 13
5. EU-aangelegenheden	pagina 14
6. Monitoring en evaluatie	pagina 15
6.1 Algemeen	pagina 15
6.2 Jaarverslag over de uitvoering 2008	pagina 15
6.3 Mid Term Evaluatie	pagina 15
6.4 Evaluatie tijdens de uitvoering	pagina 16
7. Communicatie	pagina 17
7.1 Passie Op het Platteland-prijs	pagina 17
7.2 Nieuwsbrief	pagina 17
7.3 Website	pagina 17
7.4 Pers	pagina 18
7.5 Conferenties en overige bijeenkomsten	pagina 18
8. Bijzondere onderwerpen	pagina 19
9. Personele en managementinformatie	pagina 20

Bijlagen

1. Samenstelling Comité van Toezicht POP in 2009	pagina 21
2. Medewerkers Regiebureau POP in 2009	pagina 22

0. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2009 van het Regiebureau Plattelandsontwikkelingsprogramma (Regiebureau POP). Het Regiebureau POP is een samenwerkingsverband van het Ministerie van LNV en de twaalf provincies en heeft tot missie 'via een vlekkeloos parcours komen tot volledige uitputting van het voor Nederland beschikbare ELFPO¹-budget'. Een belangrijke taak van het Regiebureau is dan ook het bewaken van de voortgang van de uitvoering van maatregelen, opdat het Europese budget voor plattelandsontwikkeling geheel zal worden besteed. Doel van dit jaarverslag is verantwoording over de werkzaamheden af te leggen richting opdrachtgevers en andere geïnteresseerden.

2009 was het eerste jaar waarin er sprake kon zijn van decommitting van een deel van het EU-budget: eind 2009 moest het beschikbare jaarbudget 2007 volledig tot uitbetaling zijn gekomen, anders zou het geld terugvloeien naar de EU. Wij zijn er trots op dat, ondanks de trage start van het programma, eind 2009 ruim voldoende gedeclareerd was om decommitting te voorkomen. Om dit ook in de toekomst te voorkomen is in 2009 een diepgaande analyse verricht van de voorziene besteding van het beschikbare ELFPO-budget in de komende jaren. De resultaten van die analyse kunnen in 2010 leiden tot een voorstel voor budgetterschikking.

In dit jaarverslag wordt kort weergegeven welke werkzaamheden het Regiebureau POP in 2009 zoal verricht heeft.

Het betreft niet alleen activiteiten gericht op stimuleren van de benutting van het EU-budget, zoals hiervoor gemeld, maar ook werkzaamheden op het gebied van een formele wijziging en aanpassing van het programma in verband met de Health Check en de omzetting van het Programma Beheer in het Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL).

In 2009 heeft de aanbesteding van de Mid Term Evaluatie POP2 (MTE) plaatsgevonden. Onder het hoofdstuk communicatie geeft dit verslag inzicht in de voorbereidingen ten behoeve van de feestelijke uitreiking van de eerste 'Passie Op het Platteland-prijs' (POP-prijs) in 2010.

En ook de terugkerende werkzaamheden van het Regiebureau, zoals het organiseren van het noodzakelijke overleg, de helpdeskfunctie e.d., hebben in 2009 de nodige aandacht gekregen.

Hans Zwetsloot

Directeur Regiebureau POP

¹ ELFPO: Europees LandbouwFonds voor PlattelandsOntwikkeling

1. Inleiding

Dit jaarverslag biedt een terugblik op de voornaamste werkzaamheden van het Regiebureau POP in 2009 en de resultaten daarvan.

Allereerst worden in hoofdstuk 2 de in 2009 doorgevoerde wijzigingen in het programma beschreven.

Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de werkzaamheden in het kader van de financiële planning en control, de meer inhoudelijke programmabegeleiding wordt verantwoord in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5 bevat een korte weergave van de werkzaamheden specifiek gericht op EU-aangelegenheden, waarna in hoofdstuk 6 de monitorings- en evaluatiewerkzaamheden worden beschreven.

In hoofdstuk 7 worden de communicatieactiviteiten beschreven in hoofdstuk 7.

Hoofdstuk 8 bevat enkele bijzondere onderwerpen en tot slot vindt u in hoofdstuk 9 van dit jaarverslag informatie over de belangrijkste personele en managementaangelegenheden in 2009.

2. Programmawijzigingen

In 2009 zijn verschillende aanpassingen in het POP2 doorgevoerd. Allereerst is in juli 2009 notificatievoorstel 2008-2 door de Europese Commissie goedgekeurd. Eveneens in juli 2009 is het wijzigingsvoorstel 2009-1 ingediend. Dit voorstel omvatte aanpassingen van het POP2 als gevolg van het Health Check-akkoord (eind 2008) inzake het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid in combinatie met aanpassingen naar aanleiding van het Economische Herstelplan en aanpassingen in het kader van de extra financiële middelen die in 2008 beschikbaar zijn gekomen vanuit een correctie van de modulatiegelden². Dit wijzigingsvoorstel is eind 2009 door de Europese Commissie geaccordeerd.

2.1 Notificatie 2008-2

Eind 2008 is notificatie 2008-2 bij de Europese Commissie ingediend. Naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de Commissie is het voorstel aangepast. De notificatie is op 22 juli 2009 formeel goedgekeurd.

Inhoudelijk betrof de notificatie de volgende aanpassingen van het POP2:

- Maatregel 123: aanvulling van nationale rechtsbasis (naast provinciale regelingen ook Regeling Landbouw Subsidies, RLS).
- Maatregel 125: uitbreiding van het werkingsgebied: herverkaveling én infrastructuur werken mogelijk onder deze maatregel.
- Aanpassing annex 6, staatssteunformulieren: correctie onjuist bedrag voor 212.
- Maatregel 214: wijziging vergoedingen ganzenfoerageerpakketen.
- Maatregelen as 3 (311, 312, 313, 321 en 323): opheffen van 'dubbel plafond' voor niet-overheden: voor ondernemingen is alleen het 'de minimis'-plafond van toepassing, kosten kunnen tot 100% subsidiabel zijn.

2.2 Wijziging naar aanleiding van Health Check-akkoord GLB

Naar aanleiding van het Health Check-besluit over het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is, in combinatie met het Economisch Herstelplan, circa € 97 miljoen extra EU-budget beschikbaar gekomen voor het POP2. Dit budget dient in de periode 2009/2010 t/m 2013 te worden besteed aan de door de EU geformuleerde 'nieuwe uitdagingen': klimaatverandering, hernieuwbare energie, watermanagement, biodiversiteit, innovatie t.b.v. deze vier nieuwe uitdagingen en structuurversterking van de melkveehouderij.

Via het Economisch Herstelplan is aan deze prioriteiten het thema breedbandinternet toegevoegd.

In april 2009 heeft de minister van LNV in een brief aan de Tweede Kamer laten weten wat de Nederlandse inzet van de extra Health Check-gelden zou worden. Aangegeven is dat het budget zal worden ingezet voor: akkerrandenbeheer, water, milieuverbetering, innovatie in de landbouw, duurzame energie en ondersteuning van landbouwers in maatschappelijk waardevolle gebieden.

Op 15 juli 2009 heeft Nederland wijzigingsverzoek 2009-1 formeel ingediend bij de Commissie. Het behelst een verdere uitwerking van die aan de Tweede Kamer gemelde inzet van het Health Check-budget. Daarnaast is de inzet van de correctie van de modulatiegelden in 2008 (€ 9,1 mln., zie hoofdstuk 3.3) meegenomen. Na instemming van de 27 lidstaten in het Plattelandsontwikkelingscomité is het wijzigingsvoorstel op 11 december 2009 door de Europese Commissie akkoord bevonden. Het nummer van de beschikking waarbij de wijziging van het POP op 11 december is goedgekeurd, is C(2009)10187.

² Modulatie: het overhevelen van gelden van de eerste pijler (markt- en inkomensondersteuning) naar de tweede pijler (plattelandsontwikkeling) van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de EU.

De in het POP2 doorgevoerde aanpassingen in het kader van het wijzigingsvoorstel 2009-1 zijn:

1/ Maatregel 111 Beroepsopleiding en voorlichting

Het budget voor deze maatregel is aanzienlijk verhoogd. Er wordt ingezet op het ondersteunen van voorlichtingsactiviteiten op het gebied van hernieuwbare energie, energiebesparing en emissies van broeikasgassen, biodiversiteit en duurzame landbouwmethoden, om zo meer bewustwording en ondernemerschap in de sector te stimuleren. Een deel van het extra budget is gereserveerd voor demonstratieprojecten gericht op de verdergaande benutting van (genetische en functionele) agrobiodiversiteit.

2/ Maatregel 121 Modernisering landbouwbedrijven

De Nederlandse overheid verwacht dat ondernemingen het productieproces en hun producten duurzamer maken. Met een samenhangend pakket van maatregelen wordt een bijdrage geleverd aan de nieuwe uitdagingen biodiversiteit en klimaatverandering. Het pakket sluit ook aan op de inzet voor innovatie in de landbouw om onder andere de doelen van de Nitraatrichtlijn en het vierde actieprogramma Nitraatrichtlijn te behalen.

Het top up-bedrag bij maatregel 121 wordt verhoogd van € 105,1 mln. naar € 332,6 mln.

De termijn voor het doen van investeringen is verlengd tot drie jaar na goedkeuring van de aanvraag.

3/ Maatregel 124 Samenwerking bij innovatie

Het budget voor deze maatregel is verhoogd in verband met de doelstellingen die gerealiseerd dienen te worden op het terrein van met name biodiversiteit, klimaat, waterbeheer en hernieuwbare energie. Het subsidiepercentage wordt verhoogd van maximaal 35% naar maximaal 50%.

4/ Maatregel 212 Betalingen voor natuurlijke handicaps

Met aanvulling van maatregel 212 is 19.850 ha aan het areaal probleemgebieden toegevoegd. De aanwijzing betreft het Westerkwartier en de Noordelijke Friese Wouden.

5/ Maatregel 214 Agromilieuverbintenissen

Voor het uitvoeren van akkerrandenbeheer ('groene dienst') is aanvullende financiering beschikbaar gesteld. Met deze uitbreiding zal de biodiversiteit in de agrarische ruimte worden versterkt en de landbouwproductie verder worden verduurzaamd.

6/ Maatregel 216 Niet-productieve investeringen

Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld met het accent op het stimuleren van duurzame investeringen gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit en het beheer van de waterkwantiteit. Ook de biodiversiteit wordt ondersteund door bijvoorbeeld het creëren van natuurlijke overgangen tussen water en land en ecologische verbindingzones.

7/ Maatregel 311 Diversificatie naar niet-agrarische activiteiten, nieuw onderdeel b.

Hernieuwbare energie

Er is extra budget beschikbaar voor stimulering van duurzame energieproductie, primair door middel van onder meer zuivering van biogas, het gebruik van restwarmte en koppeling in het landelijk gebied en het breed toepasbaar maken daarvan.

8/ Maatregel 321 Basisvoorzieningen voor de economie en de plattelandsbevolking, nieuw onderdeel b. Hernieuwbare energie

Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld ter ondersteuning van investeringen (installaties, infrastructuur, afzet- en verkoopoplossingen, faciliteiten voor reststromen etc.) die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van hernieuwbare energiestromen, waarbij de prioriteit ligt bij landbouwgebonden hernieuwbare energie.

321 c. Breedbandinternet

Hoewel het platteland in beginsel toegang heeft tot internet, blijken de investeringskosten in situaties waar (nog) geen kabel of mobiel breedband is soms een barrière te vormen. In dit soort knelsituaties zal daarom ingezet worden op de ondersteuning van de plattelandseconomie door de toegang tot breedband voor agrarische ondernemers te stimuleren.

9/ Maatregel 511 Technische bijstand

Enkele onderwerpen binnen de categorie Technische bijstand zullen als gevolg van de aanpassingen van POP2 meer kosten met zich brengen, zoals monitoring en evaluatie en communicatie.

2.3 Notificatie 2009-1

Op 30 juli 2009 is notificatievoorstel 2009-1 bij de Europese Commissie ingediend. Dit notificatievoorstel behelst aanpassing van diverse maatregelfiches. De belangrijkste zijn aanpassing van maatregelfiche 214 – Agromilieuverbintenissen en een aanvulling van de Less Favoured Areas (LFA= probleemgebieden), vallend onder maatregelfiche 212.

De aanpassing van maatregelfiche 214 houdt verband met de invoering van het nieuwe nationale Subsidiestelsel voor Natuur en Landschapsbeheer (SNL) ter vervanging van de Provinciale Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (PSAN).

Het doel is te komen tot een regeling die ecologisch beter onderbouwd en effectiever en efficiënter is. De basis voor de maatregelpakketten wordt gevormd door een ecologisch onderbouwd natuurbeheersplan. De resultaten worden via monitoring nauwlettend gevolgd en zonodig worden de maatregelpakketten bijgesteld. Daarnaast is het rekensysteem voor de jaarlijkse onderbouwing van de vergoedingen verder ontwikkeld en zijn de tarieven voor de nieuwe verbintenissen aangepast aan de prijsontwikkeling voor landbouwproducten op de wereldmarkt.

De aanvulling van de LFA-gebieden heeft betrekking op toevoeging van een gebied van 7.632 ha op het eiland Texel. Met deze aanmelding creëert Nederland een nieuwe gebiedscategorie, te weten een eilandpositie. Behalve voor natuurlijke handicaps maken landbouwbedrijven extra kosten, waardoor de winstgevendheid in het geding komt. Instandhouding van deze bedrijven op Texel is van belang voor het landschap en een belangrijke basis voor economie en leefbaarheid.

Notificatievoorstel 2009-1 was eind 2009 nog in behandeling bij de Europese Commissie.

3. Financiële planning en control

De missie van het Regiebureau POP is: 'Het via een vlekkeloos parcours sturen op volledige realisatie van het POP'. Veel van de inspanningen van het Regiebureau zijn daarom gericht op het voorkomen van onderuitputting van het ELFPO-budget. Een instrument hiervoor is 'financiële planning en control'.

In dat kader stelt het Regiebureau jaarlijks in januari de zogenoemde budgetbrief op, waarin per regelingseigenaar, per maatregel het voor dat jaar beschikbare EU-budget wordt aangegeven. Deze gegevens worden vastgelegd in de financiële systemen van het Betaalorgaan POP. In 2009 hebben de provincies bovendien een brief met informatie over het budget (excl. Health Check-middelen) voor de hele POP2-periode ontvangen.

Daarnaast is het van belang dat bij signalen over inhoudelijke of 'technische' (uitvoerings-) problemen zo snel mogelijk oplossingen worden gezocht en doorgevoerd. Ook moeten uitvoeringsafspraken goed zijn vastgelegd om vertragingen in processen te voorkomen.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste werkzaamheden van het Regiebureau in 2009 op het terrein van de financiële planning en control beschreven. De overige onderwerpen worden beschreven in de volgende hoofdstukken.

3.1 Financiën 2009

Nederland had voor het jaar 2007 de beschikking over een EU-kasbudget van € 70,5 mln., dat in het kader van de n+2-systematiek uiterlijk eind december 2009 moest zijn uitbetaald aan de eindbegunstigden en vervolgens eind januari 2010 gedeclareerd bij de EU.

Het budget 2007 van € 70,5 mln. is ruimschoots gerealiseerd. Per 1 januari 2010 is er in totaal € 95,2 mln. uitbetaald en gedeclareerd. Hierbij moet worden aangetekend, dat in dit totaalbedrag drie jaartranches van de PSAN (Programma Beheer, as 2, maatregel 214 Agromilieubetalingen) met een totaalbedrag van € 45 mln. zijn verdisconteerd.

In totaal, tot en met december 2009, is het financiële beeld als volgt:

	Beschikbaar in 2007, 2008 en 2009	Realisatie tot en met 2009	
	in mln. euro's	in mln. euro's	%
As 1 Versterking concurrentievermogen land- en bosbouwsector	64,6	17,8	27
As 2 Verbetering milieu en platteland	65,9	55,6	84
As 3 Leefbaarheid en diversificatie	63,7	16,3	25
As 4 Uitvoeren Leaderaanpak	21,2	4,8	22
Technische bijstand	1,4	0,7	50
TOTAAL	216,8	95,2	44

Hoewel medio 2009 duidelijk was dat het budget 2007 eind 2009 ruimschoots gerealiseerd zou worden, werd ook duidelijk dat realisatie van de beschikbare ELFPO-budgetten van 2008 en 2009 mogelijk op onderdelen problematisch zou kunnen zijn. In de tweede helft van 2009 heeft het Regiebureau daarom per provincie een uitgebreide inventarisatie van de stand van zaken van de (financiële) realisatie van het programma gemaakt.

Uit de inventarisatie is gebleken dat de meeste provincies voor de prioritaire assen 3 en 4 (respectievelijk Leefbaarheid en diversificatie en Leader) een flinke versnelling in gang hebben gezet, die in 2010 zal leiden tot besteding van een substantieel deel van het beschikbare budget. Volgens de prognose bestaat zelfs behoefte aan méér ELFPO-geld dan voor deze assen voor de

gehele programmaperiode beschikbaar is.

De realisatie van een aantal maatregelen onder as 1, waaronder maatregel 125 (Infrastructuur) en maatregel 121 (Bedrijfsmodernisering) blijft achter.

Voor de POP2-regelingen, waarvan LNV regelingseigenaar is (= as 1 maatregelen, met uitzondering van maatregel 125 en onderdelen van maatregel 111, 121 en 123), geldt dat onderzocht wordt op welke maatregelen een structurele onderuitputting dreigt.

Indien nodig zullen aanpassingen worden voorgesteld.

In 2010 zal het Regiebureau op basis van de in 2009 verzamelde financiële detailgegevens, in overleg met de betrokken budgethouders en regelingseigenaren een voorstel voorbereiden ten behoeve van besluitvorming in het C.v.T. POP, gericht op tot tijdige en complete realisatie van het POP2-budget.

3.2 Financiële rapportages

Tijdens de looptijd van POP2 wordt tweemaal per jaar (op 31 januari en 31 juli) aan de EU gerapporteerd over de kwartaalbedragen die Nederland verwacht te gaan declareren. Ook moeten voor de daaropvolgende twee jaren ramingen worden verstrekt. Het Regiebureau POP heeft het aanleveren van de benodigde gegevens aan de Europese Commissie gecoördineerd. Vanuit de Commissie is in 2009 meermalen bij de lidstaten aangedrongen op meer aandacht voor dit onderwerp: EU-breed blijken de prognoses de daadwerkelijke declaraties ruimschoots te overtreffen. In september 2009 is op verzoek van de Commissie daarom een aangepaste prognose van de 31 juli-rapportage ingediend. Deze aangepaste prognose, die door het Regiebureau is opgesteld op basis van door het Betaalorgaan, delegated body DR en provincies aangeleverde gegevens, bleek in vergelijking met de declaratie over het vierde kwartaal 2009 (juli tot en met oktober) slechts 1% af te wijken. Op EU-niveau was de afwijking 8%.

3.3 Health check- en overige modulatiegelden

Zoals reeds vermeld in hoofdstuk 2 zijn in 2009 de zogenaamde Health Check-gelden, na goedkeuring van de Europese Commissie, toegevoegd aan de POP2-enveloppe van de lidstaat Nederland.

Het toegevoegde bedrag is ruim € 97,5 mln. verdeeld over de jaren 2009 (€ 2,2 mln.), 2010 (€ 14,9 mln.), 2011 (€ 19,8 mln.), 2012 (€ 26,4 mln.) en 2013 (€ 34,2 mln.).

In augustus 2008 heeft de Europese Commissie ook de bedragen vastgesteld die als gevolg van de hervorming van de marktordening Groenten en Fruit (Gemeenschappelijke Markt Ordening, GMO) zijn vrijgekomen en worden toegevoegd aan de POP2-enveloppe.

Voor Nederland gaat het om een totaalbedrag van € 9,1 mln., verdeeld over de jaren 2009 (€ 1,6 mln.), 2010 (€ 1,7 mln.), 2011 (€ 1,9 mln.), 2012 (€ 1,9 mln.) en 2013 (€ 2 mln.). De aanpassingen in het POP2 om deze modulatiegelden te kunnen besteden, zijn meegenomen in de Health Check-aanpassing (wijzigingsvoorstel 2009-1). Meer informatie daarover kunt u vinden in hoofdstuk 2.

4. Programmabegeleiding inhoudelijk

Voor de uitvoering van taken op het gebied van inhoudelijke programmabegeleiding organiseert of faciliteert het Regiebureau verschillende overlegstructuren.

Daarnaast vervult het Regiebureau een helpdeskfunctie. Het Regiebureau POP is o.m. verantwoordelijk voor het indienen van voorstellen voor aanpassingen van het POP2 (notificaties en wijzigingen, zie hoofdstuk 2) en voor het (laten) opstellen en onderhouden van de beschrijving van de Administratieve Organisatie POP.

4.1 Overleg

4.1.1 Comité van Toezicht POP Nederland

De Directeur Regiebureau POP is tevens secretaris van het Comité van Toezicht POP Nederland (CvT). Het CvT heeft in 2009 éénmaal vergaderd, te weten op 29 juni. Daarnaast heeft er in december een schriftelijke consultatie van de leden van het CvT plaatsgevonden.

Het Regiebureau POP voert het secretariaat van het CvT, bereidt de agenda en de te bespreken stukken voor, en draagt zorg voor de coördinatie van de voorbereidende (ambtelijke) afstemming.

CvT-vergadering 29 juni

De CvT-vergadering van 29 juni was de vierde vergadering van het Comité in deze programmaperiode. De belangrijkste agendapunten waren: de voorstellen tot wijziging van het Programmadocument POP in het kader van het Health Check-besluit van de EU-Raad van Ministers, het jaarverslag over de uitvoering en de overige voorgestelde aanpassingen van het POP2.

Voorstellen Health Check / wijzigingsvoorstel 2009-1

In hoofdstuk 2 zijn de achtergronden en inhoud van het Health Check-voorstel beschreven.

In het CvT van 29 juni lagen de voorstellen op hoofdlijnen voor: het voorstel omvatte een beschrijving van de voorgenomen inzet van het budget op de onderwerpen akkerranden, water, milieuverbetering, innovatie in de landbouw, duurzame energie en de ondersteuning van landbouwers in maatschappelijk waardevolle gebieden (LFA's).

De leden van het CvT spraken hun waardering uit over de voorstellen voor de Nederlandse invulling van het Health Check-akkoord.

Op het moment van vergaderen bestonden nog enkele onzekerheden over de exacte invulling, met name ten aanzien van de voorziene extra gelden voor maatschappelijk waardevolle gebieden en een deel van voorstellen met betrekking tot de wateropgave, te weten het creëren van een mogelijkheid voor een vergoeding voor mestafvoer.

De vergadering heeft ingestemd met de verdere uitwerking en indiening van het voorstel. Dit is op 15 juli als een formeel wijzigingsvoorstel POP2 (wijziging 2009-1) ingediend bij de Europese Commissie.

Jaarverslag over de uitvoering 2008

Iedere lidstaat moet jaarlijks een verslag over de uitvoering POP2 in het voorafgaande jaar indienen bij de Europese Commissie. Alvorens dit verslag bij de Commissie kan worden ingediend, moet het CvT zijn goedkeuring hieraan geven.

In de vergadering van het CvT lag het conceptjaarverslag 2008 voor. Het CvT heeft ingestemd met het jaarverslag over 2008 en sprak daarbij zijn waardering uit voor de hoeveelheid werk, die is verzet om het verslag op te stellen. Het jaarverslag is na deze goedkeuring door het CvT ingediend bij de Europese Commissie.

Notificaties POP2

Een notificatie is een programma-aanpassing die moet worden gemeld aan de Europese Commissie, maar waarvoor geen nieuwe beschikking van de Commissie nodig is. Het CvT heeft de stand van zaken rond drie (potentiële) notificaties besproken.

1/ NOTIFICATIE 2008-2

Notificatie 2008-2 werd bij de Europese Commissie ingediend op 19 december 2008 (in aangepaste vorm nogmaals op 14 januari 2009). De Commissie heeft per brief van 5 juni 2009 gereageerd. Het Comité van Toezicht heeft kennisgenomen van deze reactie. Het belangrijkste punt uit de brief van de Commissie betreft het voorstel om een tussentijdse overstap naar het nieuwe ganzenfoerageerpakket mogelijk te maken voor mensen die reeds vóór de goedkeuring van notificatie 2008-1 een verbintenis hadden afgesloten.

Notificatie 2008-2 is aangepast en in juli 2009 opnieuw ingediend bij de Europese Commissie. Op 22 juli 2009 is bericht van de Commissie ontvangen dat werd ingestemd met deze laatste versie van het notificatievoorstel.

2/ NOTIFICATIE 2009-1

Het Comité heeft ingestemd met het - in overleg met de provincies - verder uitwerken en indienen van notificatie 2009-1. Deze notificatie betreft de omvorming van het Programma Beheer tot Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SNL).

3/ NOTIFICATIE 2009-2

Het Comité is akkoord gegaan met de verdere uitwerking en indiening bij de Europese Commissie van enkele andere aanpassingen van het POP2. Het betreft onderdelen die - om uiteenlopende redenen - om een aanpassing vragen, te weten:

- een deel van de omschrijving van enkele maatregelen:
  - 114 (Gebruik adviesdiensten)
  - 121 (Modernisering landbouwbedrijven)
  - 124 (Samenwerking bij innovatie) en
  - 212 (Betalingen voor natuurlijke handicaps aan landbouwers)
- aanpassing van de bij as 1 (verbetering concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector) behorende staatssteunformulieren en
- aanpassing van de omschrijving van het begrip “overmacht” die in het huidige POP2 limitatief is.

Een gedeelte van de aanpassingsvoorstellen is met wijzigingsvoorstel 2009-1 ingediend, een ander deel is meegenomen in notificatie 2009-1.

C.v.T.-vergadering december (schriftelijke ronde)

Het Reglement van Orde van het CvT biedt de mogelijkheid van een schriftelijke ronde voor het CvT. Omdat er voor de najaarsvergadering 2009 maar een beperkt aantal stukken ter bespreking

geagendeerd was, maar het wel wenselijk werd geacht twee agendapunten (werkplan Netwerk Platteland, werkplan Regiebureau POP) door het CvT te laten vaststellen, is in november besloten gebruik te maken van een schriftelijke ronde.

Op 9 december zijn drie inhoudelijke stukken ter informatie aan de CvT-leden voorgelegd (verslag vorige overleg, notitie stand van zaken uitvoering POP en notitie aanbesteding Mid Term Evaluatie POP) en twee stukken ter instemming (werkplan Netwerk Platteland, werkplan Regiebureau POP). Daarnaast zijn enkele stukken als achtergrondinformatie toegezonden (nieuwsbrieven Regiebureau POP, conceptvooraankondiging Conferentie Sociaal Vitaal Platteland).

Door middel van een notitie met bijlagen zijn de CvT-leden op hoofdlijnen geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot:

1. Wijziging 2009-1 (de Health Check wijziging POP2)
2. Notificatie 2009-1 (SNL-notificatie)
3. Uitvoering POP algemeen
4. Financiën
5. Monitoring en evaluatie algemeen
6. Communicatie

In een notitie is in het kort de stand van zaken ten aanzien van de aanbesteding van de Mid Term Evaluatie POP2 beschreven. De aanbestedingsprocedure was op het moment van schrijven van de betreffende notitie vrijwel afgerond: vier inschrijvers hadden een offerte ingediend, op basis van de vooraf vastgestelde selectie- en gunningscriteria was bepaald aan welke van de vier inschrijvers de opdracht gegund zou gaan worden.

In reactie op dit stuk is zowel door Natuurmonumenten als door LTO aangegeven dat het wenselijk zou zijn de begeleidingscommissie van de MTE uit te breiden met één of enkele NGO's en daarnaast ook één of meerdere onderzoeksvragen toe te voegen. Omdat de begeleidingscommissie gericht is op technische aansturing van de MTE, wordt deelname van NGO's daaraan niet zinvol geacht. Wel zullen NGO's geïnterviewd en betrokken worden bij klankbordbijeenkomsten met de Mid Term evaluator. De voorgestelde aanvullende vragen zijn reeds onderdeel van de verplicht te beantwoorden (EU-)vragen.

In de conceptwerkplannen van het Netwerk Platteland en het Regiebureau POP werden de voorgenomen activiteiten voor 2010 van het Netwerk respectievelijk het Regiebureau beschreven. Beide stukken waren ter instemming aan de leden van het CvT voorgelegd. In reactie op het conceptwerkplan Netwerk platteland zijn vanuit twee van de leden van het CvT inhoudelijke reacties / suggesties voor aanpassing ontvangen.

De Unie van Waterschappen gaf aan het een 'gemiste kans' te vinden dat het Netwerkplan geen melding maakt van de rol van water of waterschappen in plattelandsontwikkeling. In reactie daarop heeft het Netwerk aangegeven aan het werkplan enkele zinsneden te zullen toevoegen om aan deze opmerkingen tegemoet te komen.

Natuurmonumenten gaf aan bezwaar te hebben tegen met name het in het werkplan opgenomen voornemen het Netwerk als 'brug' te laten fungeren tussen terreinbeherende organisaties en overige betrokkenen in een gebied. Natuurmonumenten was van mening dat dit zou kunnen leiden tot onnodig dubbel werk, omdat zij dit zelf ook al doen. Na contact met het Netwerk is richting Natuurmonumenten aangegeven dat de werkzaamheden van het Netwerk aanvullend zullen zijn op de reeds door de terreinbeherende organisaties verrichte werkzaamheden op dit terrein. Het streven is dubbel werk te voorkomen.

De Unie van Waterschappen en Natuurmonumenten hebben aangegeven met deze nadere uitleg en aanpassing van het werkplan te kunnen instemmen met het werkplan.

4.1.2 Het Twaalf Provinciën Overleg (TPO)

In het TPO worden beleidsmatige en uitvoeringstechnische zaken besproken die verband houden met de implementatie van POP2. Deelnemers aan het TPO zijn: de provinciale POP-coördinatoren, het ministerie van LNV en vertegenwoordigers van het betaalorgaan Dienst

Landelijk Gebied (DLG) en delegated body Dienst Regelingen (DR). Het Regiebureau POP voert het secretariaat van dit overleg. Het TPO heeft in 2009 achtmaal vergaderd. In 2009 heeft het TPO de zogenoemde werkgroep Versnelling ingesteld die op basis van gesprekken met regelingseigenaren (provincies en LNV) begin 2010 een beeld moet geven van de (verwachte) uitputting van POP2 en voorstellen zal doen om tot versnelling/volledige realisatie te komen.

4.1.3 Het Begeleidingsteam POP

Het Regiebureau POP voert het secretariaat van het Begeleidingsteam POP (B-team) met vertegenwoordigers van (beleids)directies van LNV, provincies betaalorgaan en delegated body. Het B-team geeft advies over interpretatiekwesties inzake EU-regelgeving, die relevant is voor de uitvoering van het POP2. Het B-team heeft in 2009 zeven maal vergaderd.

4.1.4 STAR-comité en Plattelandsontwikkelingscomité

Het STAR-comité is het inhoudelijk adviesorgaan van de Europese Commissie voor plattelandsaangelegenheden in het kader van de programmaperiode 2000-2006. Voor het adviseren over zaken die verband houden met de programmaperiode 2007-2013 is sinds 2007 het Plattelandsontwikkelingscomité ingesteld. In 2009 heeft het Plattelandsontwikkelingscomité in totaal tien keer vergaderd. Driemaal (januari, oktober, november) betrof het een gecombineerde vergadering met het STAR-comité. Het Regiebureau POP draagt bij aan de nationale voorbereiding van deze vergaderingen en ondersteunt de lidstaatvertegenwoordiger voor Nederland in dit Comité ook tijdens de vergadering.

4.1.5 EOGFL-comité en Comité voor de Landbouwfondsen

Het EOGFL-comité is het orgaan dat de Europese Commissie adviseert over de financiële aspecten van onder meer plattelandsontwikkeling. Voor het afstemmen van financiële zaken in de periode 2007-2013 die het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling betreffen, is het Comité voor de Landbouwfondsen ingesteld.

Het Regiebureau POP is agendalid van dit overleg en woont het bij als de agenda daarvoor aanleiding geeft. In 2009 waren de belangrijkste aandachtspunten de nauwkeurigheid van de betalingsprognose en terugvorderingen. Vrijwel alle lidstaten ramen de betalingen stelselmatig te hoog. De Commissie wil hierin een verbetering aanbrengen. Het Regiebureau heeft hiertoe ook actie ondernomen richting provincies en het Betaalorgaan DLG / delegated body DR. Dit zal echter steeds een punt van aandacht blijven.

4.1.6 Werkoverleg met DG AGRI en Plattelandsontwikkeling

Jaarlijks onderzoekt de Europese Commissie op grond van art. 83 van Verordening (EG) 1698/2005 de resultaten van het programma aan de hand van het jaarverslag. Dit geschiedt in een zogenoemd voortgangsoverleg.

Het voortgangsoverleg over 2008 is op verzoek van de Commissie in verband met de grote werklast vanwege de vaststelling van de programmawijzigingen voor de Health Check, verschoven naar begin 2010.

4.1.7 Opdrachtgeversoverleg Netwerk Platteland

Iedere Europese lidstaat is op basis van de Verordening (EG) 1698/2005 verplicht om een Nationaal Plattelandsnetwerk in te richten. De combinatie ETC/CLM c.a. levert in Nederland het zogeheten 'Netwerkteam', dat een verbindingsfunctie heeft, gebiedsgroepen ondersteunt en het opzetten van integrale en innovatieve plannen stimuleert.

De aansturing van het Netwerkteam vindt plaats in een opdrachtgeversoverleg Netwerk Platteland, waarin het ministerie van LNV, de provincies en het Netwerkteam in zijn vertegenwoordigd. De beleidsmatige aansturing van het Netwerkteam is de verantwoordelijkheid van vertegenwoordigers van het ministerie van LNV en de provincies. Het Regiebureau is gedelegeerd opdrachtgever en voorzitter van het overleg. Ongeveer viermaal per jaar wordt tijdens een vergadering de voortgang van de werkzaamheden van het Netwerkteam besproken en zo nodig bijgestuurd.

Ook in 2009 is het opdrachtgeversoverleg viermaal bijeen geweest. Belangrijke aandachtspunten waren met name de breedte van de deelname aan het Netwerk en het werkplan voor 2010. Doelstelling van het Netwerk is een zo breed mogelijke betrokkenheid creëren. Bij het opstellen van het werkplan voor 2010 is veel aandacht besteed aan het organiseren van inbreng vanuit organisaties die actief zijn bij plattelandsontwikkeling. Voor het werkplan 2011 wordt gestreefd naar een meer strategische input, voorafgaand aan het opstellen van het werkplan.

4.2 Helpdesk

Programma- en regelingseigenaren, Betaalorgaan DLG en DR stellen het Regiebureau POP regelmatig (telefonisch) vragen over bijvoorbeeld interpretatie en werkwijze bij de uitvoering van POP2.

Daarnaast stellen consultants, projectaanvragers in spe en belangstellenden het Regiebureau (algemene) vragen over het POP en de subsidiemogelijkheden in dat kader.

Het Regiebureau streeft naar een snelle behandeling en afhandeling van vragen en verzoeken.

4.3 Administratieve Organisatie POP

In 2009 is het project afgerond dat moest leiden tot een namens de Bestuursraad van LNV geaccordeerde Administratieve Organisatie (AO). Eind december 2009 is het totale pakket met beschrijvingen van de AO voorgelegd aan de Directeur Generaal Platteland van LNV en door haar geaccordeerd.

Overigens is een AO continu aan veranderingen onderhevig. Zo is de vastgestelde AO inmiddels op onderdelen al weer achterhaald vanwege de reorganisatie die in 2009 bij het Ministerie van LNV heeft plaatsgevonden. De AO zal daarom regelmatig geactualiseerd worden.

5. EU-aangelegenheden

Een belangrijke taak van het Regiebureau is het onderhouden van contacten met de Landdesk Nederland van de Europese Commissie, alsmede met DG AGRI en Plattelandsontwikkeling in het algemeen en andere diensten van de Commissie (zie ook hoofdstuk 4.1. 4 – 4.1.6). Dit met als doel het onderhouden van goede contacten met de Europese Commissie met het oog op een efficiënte, effectieve en EU-conforme implementatie van POP2 en het snel en probleemloos doorvoeren van notificaties en wijzigingen.

Zo was ook in 2009 het Regiebureau het eerste aanspreekpunt van DG AGRI voor de dagelijkse uitvoering POP2 en voor de ingediende notificaties en wijzigingen.

Daarnaast zorgde het Regiebureau in 2009 de gebruikelijke begeleiding van de lidstaatvertegenwoordiging in het Plattelandsontwikkelingscomité, werd contact met de Permanente Vertegenwoordiging bij de EU en het Huis der Nederlandse Provincies in Brussel onderhouden en het toegangsbeheer en de coördinatie van het System for Fund Management in the European Community (SFC2007) verzorgd.

6. Monitoring en evaluatie

6.1 Algemeen

Monitoring en (tussentijdse) evaluatie zijn belangrijke instrumenten voor sturing van het programma.

In 2009 is het systeem van dataopslag en -verzameling ten behoeve van de monitoring en evaluatie kritisch bezien. Hiertoe is intensief overleg gevoerd met het betaalorgaan DLG en delegated body DR en met onderzoeksinstituten. Ook zijn er contacten geweest met het door de Commissie ingestelde Evaluation Expert Committee. Een en ander heeft voor zover nodig en mogelijk geleid tot dataopslagsystemen, tot aanpassingen in uitgangsimplicatoren en streefcijfers. Daarnaast heeft Nederland suggesties voor verbeteringen in de dataoverdracht tussen de lidstaten en de Commissie bij de Commissie gedaan.

Er is in 2009 deelgenomen aan verschillende overlegstructuren en bijeenkomsten op het gebied van monitoring en evaluatie. Zo is Nederland door onder meer het Regiebureau vertegenwoordigd in het Evaluation Expert Committee, dat periodiek in Brussel vergadert. In 2009 is het Comité driemaal bijeen geweest.

Ter versterking van het evaluatienetwerk in Nederland is rond die vertegenwoordiging een contactgroep opgericht om de informatie-uitwisseling te bevorderen. Door het ontbreken van een regionale expert voor het Nederlandse taalgebied, kon in 2008 geen inventariserende bijeenkomst worden gehouden op het gebied van de (gewenste) ontwikkeling van monitoring en evaluatie en de rol van de Europese Helpdesk daarin. Deze bijeenkomst is verschoven naar begin 2009, en vond plaats in Dordrecht. Later in het jaar is de zogeheten focusgroep, waarin Nederland samen optrekt met Vlaanderen, een tweede maal bijeen geweest in Antwerpen. Wat bilaterale contacten op het gebied van monitoring en evaluatie betreft, onderhoudt Nederland, naast Vlaanderen, contacten met Roemenië.

6.2 Jaarverslag over de uitvoering 2008

Iedere lidstaat moet jaarlijks uiterlijk op 30 juni een jaarverslag over de uitvoering POP2 in het voorafgaande jaar indienen bij de Europese Commissie. Het jaarverslag wordt opgesteld door het Regiebureau POP, op basis van gegevens van het Betaalorgaan DLG, delegated body DR, provincies en beleidsdirecties van LNV.

In het jaarverslag 2008 staat dat de voortgang van de uitvoering in dat jaar per as verschilde. Er waren verschillende factoren die de voortgang belemmerden. Er was sprake van een stijgende lijn in het gedeclareerde bedrag per jaar, oplopend van € 18 mln. in 2007 naar € 21,2 mln. in 2009, waarin ten tijde van het opstellen van het jaarverslag nog twee kwartalen moesten worden gedeclareerd.

De belangrijkste conclusies over 2008 waren dat de uitvoering van het programma beter op gang was gekomen. Er werd voortgang geboekt op een groot deel van de in het programma opgenomen indicatoren. Toch werd de achterstand die in 2007 werd opgelopen niet ingelopen. Het conceptjaarverslag is goedgekeurd in de CvT-vergadering van juni 2009 en vervolgens bij de Commissie ingediend.

In haar reactie op het jaarverslag merkt de Europese Commissie op, dat met name in een meer gedetailleerde analyse van de voortgang van het programma op maatregelniveau moet worden voorzien.

Het jaarverslag is op 27 januari 2010 besproken met de Europese Commissie.

6.3 Mid term evaluatie POP

Begin 2009 zijn de voorbereidingen gestart voor de Mid Term Evaluatie van het POP2. Hiervoor is een begeleidingsgroep ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van het ministerie van LNV, de provincies, betaalorgaan DLG en delegated body DR.

Een vertegenwoordiger van het Regiebureau is voorzitter van deze begeleidingsgroep; het Regiebureau voert tevens het secretariaat. De begeleidingsgroep had tot taak de aanbesteding van de MTE te begeleiden. Verder wordt de uitvoering van de evaluatie in 2010 begeleid.

De MTE dient om de vorderingen van het programma in vergelijking met de doelstellingen ervan te onderzoeken en eventueel maatregelen ter verbetering van de kwaliteit en de uitvoering van het programma te adviseren. De evaluatie moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke evaluator. Voor de selectie daarvan is in 2009 een Europese aanbestedingsprocedure gehouden. Op het op 22 september 2009 gepubliceerde bestek zijn vier inschrijvingen ontvangen. De inschrijvingen zijn beoordeeld aan de hand van de gegeven informatie en de in het bestek opgenomen selectie- en gunningscriteria. De belangrijkste daarvan waren de opzet van het onderzoek, de kennis en ervaring van de in te zetten medewerkers en de prijs. Eind 2009 is het voornemen tot gunning aan een consortium van Ecorys en Witteveen+Bos kenbaar gemaakt aan alle inschrijvers. De formele opdracht is begin 2010 ondertekend.

Het Regiebureau fungeert als (gedelegeerd) opdrachtgever en als inhoudelijk aanspreekpunt voor de evaluator.

In het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en enkele andere programma's die plaatsvinden in het landelijk gebied, moeten net als voor POP2, voortgangsrapportages en evaluaties worden opgesteld. Onderlinge afstemming kan daarbij nuttig zijn. In 2009 is nagegaan in hoeverre en op welke niveaus afstemming mogelijk is en/of verbeterd kan worden. Geconcludeerd is, dat de ILG- en POP-rapportages verschillende detailniveaus en termijnen kennen, waardoor afstemming niet altijd mogelijk is. Daar waar mogelijk worden wel mogelijkheden benut, bijvoorbeeld op het gebied van uitwisseling van gegevens en/of kennis.

6.4 Evaluatie tijdens de uitvoering

Evaluatie tijdens de uitvoering biedt sturingsmogelijkheden voor de Beheersautoriteit en het Comité van Toezicht.

Uitgangspunt voor het systeem van monitoring en evaluatie van het POP2 vormt het gemeenschappelijk toezicht- en evaluatiekader, zoals dat gezamenlijk door de Commissie en de lidstaten is opgesteld en vastgelegd in het EU-handboek Monitoring en evaluatie.

Evaluatie tijdens de uitvoering van een programma bestaat uit drie hoofdelementen, die nauw met elkaar zijn verbonden. Die drie hoofdelementen zijn:

- a) Permanente activiteiten voor een evaluatie op programmaniveau gekoppeld aan een jaarlijkse rapportage over deze activiteiten; in 2010 en 2015 hebben de verslagen de vorm van een Mid Term en een Ex Post Evaluatie; deze Mid Term en Ex Post Evaluaties worden op communautair niveau in samengevatte vorm gepubliceerd.
- b) Een systeem van ondersteunende thematische studies, die op initiatief van de Commissie worden uitgevoerd. Indien daartoe de noodzaak bestaat, worden bepaalde maatregelen, assen, geografische gebieden of specifieke aspecten van het beleid voor plattelandontwikkeling via dergelijke studies uitgebreider onderzocht.
- c) Een evaluatienetwerk dat door de Commissie ten behoeve van de lidstaten en/of regio's wordt opgezet, met inbegrip van de ondersteunende infrastructuur. Dit netwerk heeft een helpdeskfunctie (voor het interpreteren van de richtsnoeren), organiseert seminars, geeft ondersteuning bij de capaciteitsopbouw en biedt een platform voor het uitwisselen van methodologische informatie.

Jaarlijks wordt in het jaarverslag over de uitvoering aandacht besteed aan de activiteiten op het gebied van evaluatie tijdens de uitvoering. De indeling van het betreffende hoofdstuk geeft aan welke activiteiten de Commissie daaronder rekent: de beschrijving van het systeem, de verrichte evaluatiewerkzaamheden, gegevensverzameling, netwerkactiviteiten van mensen die bij evaluaties betrokken zijn en een overzicht van de knelpunten en behoefte aan aanvullende werkzaamheden.

7. Communicatie

7.1 Passie Op het Platteland-prijs

In 2009 zijn door het Regiebureau veel voorbereidende werkzaamheden verricht om tot een feestelijke uitreiking te komen van de eerste Passie Op het Platteland-prijs.

Het doel van de prijsuitreiking was om hiermee media-aandacht te genereren voor het programma, de bekendheid van (de mogelijkheden van) het programma te vergroten, en potentiële eindbegunstigden op (project)ideeën te brengen. Alle POP2-projecten die waren afgerond vóór 31 december 2009, konden meedingen naar de prijs, die op 25 maart 2010 werd uitgereikt tijdens de conferentie Sociaal, Vitaal Platteland. Deze conferentie, met als thema “het verzorgend vermogen van dorpen” werd georganiseerd door het Netwerk Platteland, en vond plaats in het provinciehuis van Flevoland in Lelystad.

De organisatie van de verkiezing vond plaats onder auspiciën van het Comité van Toezicht POP Nederland en was in handen van het Regiebureau POP, het Netwerk Platteland, het ministerie van LNV, de twaalf provincies en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Deze partijen waren vertegenwoordigd in een werkgroep die belast was met de voorbereidingen.

Iedereen kon tot 1 december 2009 een project voordragen uit een van de vier assen (prioriteiten) van het programma. De jury heeft vooral gelet op hoe vernieuwend de projecten waren, of ze ook toegepast zouden kunnen worden door anderen, hoe origineel ze waren, of er sprake was van een bijzondere samenwerking, en op de continuïteit/het perspectief van de projecten.

In totaal waren op 1 december 66 projecten ingediend, waarvan vijftig aan de criteria voor deelname voldeden. De meeste projectvoorstellen (32 stuks) waren gefinancierd op grond van as 3 (Leefbaarheid en diversificatie), daarnaast betrof het zestien projecten uit as 4 (Leader), en twee uit as 1 (Versterken concurrentievermogen van de landbouwsector).

Uit deze inzendingen heeft de jury in januari 2010 elf projecten genomineerd. Op het moment dat de genomineerden bekend waren, ging er een publiekscampagne van start aan de hand waarvan de publiekswinnaar zou worden bepaald. Van de elf projecten zijn promotiefilmpjes gemaakt, waarop via de website van het Netwerk Platteland gestemd kon worden. Deze campagne was een groot succes, in totaal zijn er 3.300 stemmen uitgebracht. Parallel aan dit “publiekstraject” stond de jury voor de taak om uit de elf genomineerden drie aswinnaars te kiezen. Het was de bedoeling om uit hun midden ook nog een algemene winnaar te kiezen, maar in afwijking van die oorspronkelijke opzet, werden de drie aswinnaars tot gedeeld algemeen winnaar verklaard. De jury kwam tot dit oordeel omdat in haar ogen de drie assen van het programma te ongelijksoortig waren om tot een rechtvaardige keuze te kunnen komen. De verkiezing heeft veel aandacht gekregen in de regionale media. In diverse kranten, op regionale en lokale televisiezenders en op talloze websites is aandacht geschonken aan het evenement. Zowel in de aanloop ernaartoe, als naderhand. Bovendien leefde de verkiezing echt in de gebieden: bij Lokale Actiegroepen en maatschappelijke organisaties, maar ook bij vrijwilligers in dorpshuizen. Het Regiebureau heeft voor alle werkzaamheden als ‘trekker’ en vaak ook als uitvoerder gefunctioneerd.

7.2 Nieuwsbrief

In 2009 zijn vier digitale nieuwsbrieven uitgebracht en verzonden naar zo’n vierhonderd abonnees.

7.3 Website

De website is in 2009 (vanaf 10 juni 2009³) door ruim 4.000 unieke bezoekers bezocht. Het totaal aantal bezoeken aan de site bedroeg in 2009 ruim 16.500.

Medio 2009 is opdracht gegeven voor een verdere verbetering van de website. Er bestond behoefte aan extra mogelijkheden, met name extra ruimte voor het plaatsen van informatie.

Naar verwachting zal de aangepaste website in de eerste helft van 2010 voor het publiek beschikbaar komen.

³ Over de periode voor 10 juni zijn helaas geen gegevens beschikbaar.

7.4 Pers

In 2009 is één landelijk persbericht uitgebracht. De aanleiding daarvoor was de goedkeuring door het Plattelandsontwikkelingscomité van de programmawijziging n.a.v. het Health Check-besluit in november 2008.

7.5 Conferenties en overige bijeenkomsten

In 2009 zijn door het Regiebureau POP geen conferenties georganiseerd. Wel heeft het Regiebureau onder meer bijgedragen aan medewerkersbijeenkomsten van DLG.

8. Bijzondere onderwerpen

Roemenië-project

Voor de nieuwe lidstaten worden projecten georganiseerd om kennis en ervaring van oude lidstaten over te dragen. De Dienst Landelijk Gebied voert bijvoorbeeld in 2009/2010 een project uit op het gebied van monitoring en evaluatie. Voor het onderdeel daarvan dat gericht is op het gemeenschappelijk monitoring- en evaluatiesysteem van de EU is ondersteuning gevraagd van het Regiebureau. In maart 2009 zijn daarvoor bij het Roemeense ministerie van Landbouw enkele workshops georganiseerd. Het project wordt in 2010 afgerond.

Deelname OECD-missie

In maart en april heeft de directeur van het Regiebureau op verzoek van de Engelse autoriteiten namens Nederland als 'peer reviewer' deelgenomen aan een OECD-missie die als doel had het opstellen van een 'Rural Policy Review of England'. In 2006 is een Rural Policy Review voor Nederland opgesteld.

Het is gebruikelijk dat aan het team van OECD-experts (in dit geval hoogleraren afkomstig uit de VS en Canada, een expert van het VK en een OECD-medewerker) een paar leden worden toegevoegd, die werkzaam zijn bij een overheid van een andere OECD-lidstaat. De tweede 'peer reviewer' was afkomstig uit Ierland.

De rol van de peer reviewers is de analyses en bevindingen van de wetenschappers te toetsen aan de dagelijkse bestuurs- en beleidspraktijk en de ervaringen met het beleid in eigen land. Het is de bedoeling dat het resultaat van de Rural Policy Review of England de eerste helft van 2010 in een OECD-vergadering in Parijs wordt gepresenteerd.

9. Personele en managementinformatie

9.1 Personeel

Per 1 mei 2009 is mevr. C. (Corine) van der Velden teruggekeerd naar DLG. Corine is gedurende twee jaar vanuit DLG gedetacheerd geweest bij het Regiebureau.

Zij is opgevolgd door de heer P. (Paul) Louwerse, die bij het Regiebureau als senior stafmedewerker is gedetacheerd vanuit de provincie Overijssel. Met Paul Louwerse heeft het Regiebureau de beschikking gekregen over een collega met veel ervaring op het terrein van POP: voorheen is hij binnen de provincie Overijssel jarenlang werkzaam geweest als programmamanager POP/Leader+.

Per eind 2009 is afscheid genomen van mevr. T. (Talitha) Sibma, die gedurende vijf jaar in het office management van het Regiebureau werkzaam is geweest.

9.2 Formatie

Het Regiebureau heeft als programmaorganisatie geen eigen ambtelijke formatie, maar werkt met detacheringen vanuit het Ministerie van LNV en de provincies. De formatie is vastgesteld op 6 fte.

9.3 Bedrijfsvoering

Het Regiebureau POP wordt op financieel-administratief gebied ondersteund door het Financieel Diensten Centrum van de directie FEZ van het Ministerie van LNV.

9.4 Facilitair

Het Regiebureau huurt kantoorruimte van DLG, maakt gebruik van de technische infrastructuur van LNV/DLG en doet regelmatig een beroep op facilitaire ondersteuning van LNV en DLG. Op ICT-gebied wordt het Regiebureau ondersteund door DICTU van het Ministerie van LNV.

9.5 Financiën

De uitgaven voor personeel en materieel zijn in 2009 binnen de kaders van de begroting gebleven.

Bijlagen

Bijlage 1: samenstelling Comité van Toezicht POP in 2009

1. **mevr. G. Verburg**, voorzitter, Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (voorzitter)
2. **dhr. mr. J.L. Evertse**, Gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland (tevens plv. voorzitter), namens landsdeel West
3. **dhr. G.H.M. Driessen**, Gedeputeerde van de provincie Limburg, namens landsdeel Zuid
4. **dhr. D.A. Hollenga**, Gedeputeerde van de provincie Groningen, namens landsdeel Noord
5. **dhr. P. Jansen**, Gedeputeerde van de provincie Overijssel, namens landsdeel Oost
6. **mevr. ir. A.N. Wouters**, Directeur-Generaal van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
7. **dhr. drs. C.B.F. Kuijpers**, Directeur-Generaal Ruimte van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
8. **mevr. drs. J.P. Zevenbergen-Herweijer**, namens de sociale en economische partners
9. **dhr. J.H. Vennevertloo**, namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten
10. **dhr. P. Tarno**, namens de Europese Commissie
11. **dhr. mr. drs. P.C.G. Glas**, namens de Unie van Waterschappen
12. **dhr. ir. J.T. Bos**, Vereniging Natuurmonumenten, namens de natuur- en milieuorganisaties
13. **dhr. A.J. Maat**, LTO Nederland, namens de landbouworganisaties
14. **dhr. ir. J.A.W.H.M. Zwetsloot**, secretaris

Bijlage 2: medewerkers Regiebureau POP in 2009

Directeur:

- **dhr. ir. J.A.W.H.M. Zwetsloot**, gedetacheerd vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Stafmedewerkers:

- **dhr. ing. P. Louwerse**, gedetacheerd vanuit de provincie Overijssel (sinds 18 mei 2009)
- **mevr. mr. drs. A.M.P. Nap**, gedetacheerd vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- **mevr. drs. I. Oppedijk**, gedetacheerd vanuit de provincie Groningen
- **mevr. C. van der Velden**, gedetacheerd vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (tot 1 mei 2009)
- **mevr. W.L.M. Verviers-Rigter**, gedetacheerd vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- **dhr. ing. A. Vorstenburg**, gedetacheerd vanuit de provincie Zuid-Holland

Secretariaat:

- **mevr. T.H.F.C. van Velzen-Sibma**, gedetacheerd vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (tot en met 31 december 2009)
- **mevr. M. W. Vergeer-Abeleven**, gedetacheerd vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland